

Den danske tusenkunstneren var glødeste opplyst av kunstfilosofi. Foruten den boken som her anmeldes har han skrevet en bok om kunst og etik samt en glimrende innføring i Kants estetikk. Han planla en bok om kunstfilosofi som skulle inngå i en stort anlagt bokserie om metafysikk, men han døde før han rakk å skrive boken. Derfor ble det bestemt å gi ut en samling av hans kunstfilosofiske essays. Boken fikk tittelen *Kunst og erkendelse*, nylig utkommet i annen utgave hos

den ved navn vi har gitt tingen. Det får oss til å tro at ingenting finnes som ikke kan benevnes. Men det finnes en førspråklig erfaring, som Løgstrup på heidaggersk vis kaller «det stemte inntrykk». Her kan kunsten trå til og artikulere de stemningsmettede inntrykkene. I den sammenheng hevder Løgstrup at følelsene kan gi oss viktige innsikter. Følelsene kan avdekke skjulte sider ved virkeligheten, – en kun-

Anmeldt av
Stefan Snevev

og det er en historisk fortrolighet som bærer i min kjennskap til mitt eget livslop. Løgstrup gir eksempler på hvordan litterære fortellinger kan vise oss denne fortrolighetsvikughet.

Forhold til kunst/verk

Løgstrup er i sitt ess når han diskuterer vårt

13 «high-lights» om miljø

Det er et paradoks at miljøbevegelsen – med en relativt svak teoretisk begrunnelse – har fått såpass stor politisk gjennomslagskraft.

Det mener en av dagens fremste miljøfilosofier, Mark Sagoff. Hvis han har rett, betyr det at man må finne andre årsaker enn filosofiske argumenter for å forstå folks positive holdning til miljøvern.

Brytningstid

Svakheter i tidligere miljøfilosofisk argumentasjon er selvfølgelig intet argument mot verdien av miljøfilosofi. Tvert i mot, Robert Elliot ønsket å presentere både de mest konstruktive og kritiske bidragene til miljøetikken i den anerkjente serien «Oxford Readings in Philosophy». Boken er en samling av 13 «high-lights»-artikler på området, i hovedsak fra slutten av sytti- til midtten av åttitallet. Perioden er ikke tilfeldig, siden den representerer en brytningstid mellom syttitallets miljøfilosofiske radikalisme og en mer kritisk edruelighet på åttitallet. Samlingen starter blant annet med Baird Callicotts klassiske *Animal Liberation: A Triangular Affair*, og slutter med en skakk av samme artikkel fra Callicotts kollega Elliot somer i *Philosophical Problems for Environmentalism*. Likeledes redigerer Robert

Elliot boken slik at hans eget bidrag *Faking Nature*, får en kritisk mopol i Clements artikkel *Stasis: The Unnatural Value*.

Sistnevnte artikkel er samlingens høydepunkt. Clement kritiserer tanken om den normative verdien av «likevekt», «harmonie» og «økologisk balanse» i naturen. Han argumenterer både med filosofiske argumenter og biologisk empiri, for at denne forestilling er en skade både samfunn og miljø når den praktiseres politisk.

Dypøkologi

Et tema som blir viet en god del oppmerksomhet er Arne Næss' dypøkologi i *Value in Nature and Meaning of Life* forsøker

Robert Elliot (ed.):

Environmental Ethics

Oxford University Press, 1995
(Akademika, Oslo)

*

Anmeldt av
Peder Anker

Freya Mathews å lese Næss i lys av Spinoza. Det blir mye Næss og lite Spinoza. Spinoza's (og Næss') rasjonalisme, kommer i bakgrunnen til fordel for metafysisk putos og inderlighet. Man bør, ifølge Mathews, angivelig fjerne seg fra kulturen, «an abstract representation of reality», og isteden «opplose selvet» i den kosmiske subline nature. Med det blir Mathews mer nassianer enn Næss selv, og viser slik hvordan hypotesen har blitt motatt f.eks. i Australia.

Elliot's samling av artikler representerer en muligens tilfeldig avgrensning av miljøetikken. Kontinental filosofi, det vil si tysk og fransk, er ikke representert, hverken i form av artikler eller i noteapparatet. Spør-

målet om dyrs moralske status, eller hva som skiller det spesifikt menneskelige fra dyrene, er heller ikke problematisert. Det er miljøet, det vil si den økologiske interaksjonen mellom arter og individer, som står i fokus, ikke individenes iboende egenskaper. Flere miljøfilosofier har vært sterkt influert av Heidegger, men problemet «økologisk nazisme» i kjølvannet av debatten om Heidegger og nazismen, forbigås av Elliot i en note.

Akademiske normer

Val Plumwoods artikkel *Nature, Self, and Gender: Feminism, Environmental Philosophy, and the Critique of Rationalism* ser ut til å være inkludert i samlingen, mer av hensyn til akademiske normer for «political correctness», enn som en integrert del av den debatt boken søker å reise. Nå må det sies at skulle Elliot ha inkludert disse tema, måtte han redigert et nytt bind.

Slik samlingen fremstår er den så absolutt å anbefale både som innføring for de som ikke er kjent med miljøetikken, og som en samling av viktige artikler for de med spesiell interesse for emne.

Utsagnsbok
28. juli 95